

Subject Area
Journalism, History

Year: 2022

Vol: 8

Issue: 96

PP: 1104-1109

Arrival

27 January 2022

Published

24 March 2022

Article ID Number

3902

Article Serial Number

25

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.26449/sssj.3902>

49/sssj.3902

[How to Cite This Article](#)

Çil, Z. (2022). "Tahir Karauğuz'un Gazeteciliği Üzerine Bir Değerlendirme"

International Social Sciences Studies

Journal, (e-ISSN:2587-

1587) Vol:8, Issue:96;

pp:1104-1109

Social Sciences Studies

Journal is licensed under a

Creative Commons

Attribution-NonCommercial

4.0 International License.

Tahir Karauğuz'un Gazeteciliği Üzerine Bir Değerlendirme

An Assessment on Tahir Karauğuz's Journalism

Zafer ÇİL¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Muş/Türkiye

ÖZET

Bu çalışmada Tahir Karauğuz'un Zonguldak'ta neşrettiği gazete ve dergileri ele alınmaktadır. Ankara Millî Kütüphane koleksiyonundan elde edilen gazete ve dergi nüshalarının incelenmesine dayanan çalışmada, Tahir Karauğuz'un hayatı boyunca yayınladığı gazete ve dergileri tespit edilerek bütün yayınları genel bir içerik değerlendirilmesine tabi tutulmuştur. Bu çalışma kapsamındaki gazete ve dergiler kronolojik olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tahir Karauğuz, Zonguldak, Basın, Gazete, Dergi.

ABSTRACT

In this study, the newspapers and magazines published by Tahir Karauğuz's in Zonguldak are discussed. In the study, based on the examination of the newspaper and magazines copies obtained from Ankara National Library collection, the newspapers and magazines published by Tahir Karauğuz throughout his life were determined and all his publications were subjected to a general content evaluation. The newspapers and magazines within the scope of this study are discussed chronologically.

Key Words: Tahir Karauğuz, Zonguldak, Press, Newspaper, Magazine.

1. GİRİŞ

XX. yüzyılın başına kadar küçük bir kasaba olan Zonguldak, önce Kastamonu'ya bağlı bir kaza ve 1 Haziran 1920'den itibaren mutasarrıflık haline getirilmiştir. Devrek, Bartın, Çaycuma ve Ereğli ilçelerini de içine alarak 1924 yılında il yapılan Zonguldak böylelikle Cumhuriyetin ilanından sonra vilayet statüsü verilen ilk yerleşim yeri olma özelliğini kazanmıştır. Cumhuriyet'in hemen sonrasında vilayet yapılan Zonguldak, çok kısa bir süre içerisinde tek parti dönemi boyunca entelektüel bir atmosfere sahip olmuştur. Bu ortamın oluşmasında katkıları olan şahsiyetlerin başında şehre neredeyse yarım asır basın alanında katkıda bulunmuş olan Tahir Karauğuz gelir. Karauğuz, Zonguldak'ın ilk gazetecisi olarak son derece renkli bir özgeçmişe sahiptir. Şüphesiz Karauğuz bu renkli yaşamında, basın alanındaki faaliyetleri ile öne çıkarak; düşüncelerini gazete ve dergiler aracılığıyla yansıtmıştır. Karauğuz, Zonguldak'ta yaptığı faaliyetlerle şehrin sosyo-kültürel hayatının, sanat ve edebiyat çalışmalarının öncü isimlerinden biri olmuştur. Ayrıca çeşitli sosyal etkinlikleriyle, Zonguldak'ta, 1920'li yılların ilk yarısından 1950'li yılların sonuna kadar yaşanan kültürel değişiminde önde gelen isimlerindedir.

Tarih, kültür, sanat ve edebiyat alanları gibi geniş bir yelpazede verimli bir kaleme sahip olan Tahir Karauğuz¹ ömrünün büyük bir bölümünü yayıncılık faaliyetleriyle iştigal ederek geçirmiştir. Kastamonu Lisesi'nde öğrencilik yıllarında iken başladığı yayıncılık faaliyetlerini hayatının sonuna kadar devam ettirmiştir. Bu bağlamda çoğunu şahsına ait Karaelmas matbaasında basımını yapmak suretiyle on iki gazete ve dört derginin sahibi olarak toplamda on altı yayını Zonguldak basın hayatına kazandırmıştır. Karauğuz, Millî Mücadele yıllarından yaşamının son dönemine

¹ Tahir Karauğuz, 1898'de Safranbolu'da doğdu. Anadolu'nun birçok gazetesinde neşrettiği şiir ve yazılarla, çıkardığı gazete ve dergilerle Türk basın tarihinin önemli şahsiyetlerinden biridir. Millî Mücadele döneminde aktif bir şahsiyet olan ve Kastamonu da *Açıksöz* gazetesini çıkaran üç isimden biridir. *Açıksöz*'ün ardından Zonguldak'ta, şehrin ilk gazetesi *Zonguldak*'ın yanında *Kömür*, *Safranbolu-Karabük*, *Amasra*, *Günün Sesi*, *Haftalık Işıveren* gazeteleri ile *Göklerimiz*, *Türk Kanadı*, *Karaelmas* ve *Doğu* dergilerini çıkarmıştır. Bütün bunların yanı sıra çok sayıda kitabı, çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanan yazıları da mevcuttur. Millî Mücadele'ye, Edebiyata, Basın Hayatına, Zonguldak Kömür Havzası'na, Türkçeye ve Zonguldak'a yaptığı katkılarıyla tanınan Karauğuz, 4 Haziran 1982 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. (Detaylı bilgi için bkz. "ÇİL, Z. "2020" "Tahir Karauğuz ve Zonguldak Basını'ndaki Yeri", Basılmamış Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.)

kadar 1923-1961 yılları arasında neşrettiği birçok gazete ve dergi ile şehrin yayın faaliyetlerinde adeta lokomotif sayılabilecek bir şahsiyet olması onun sadece Zonguldak'ın değil aynı zamanda ülke çapındaki ve Türk Tarihi içerisindeki değerini göstermektedir. Gazete ve dergilerinden, Zonguldak Tarihi yanında taşra basınının gelişimi hakkında bilgi edinmek mümkündür. Yayınlarında, şehir tarihi çalışmalarına faydalı olabilecek yazılar bulunduğundan, eserleri Türk Tarihi çalışanlar için önemli birer belge değerindedir.

Çalışmanın “*Gazete ve Dergiler*” başlığı altındaki bölümünde Karauğuz'un Zonguldak hayatı boyunca yayınladığı gazete ve dergileri, yayın tarihine göre ele alınarak incelenip gerekli değerlendirmeler yapılmıştır. Karauğuz'un Zonguldak'ta neşrettiği birçok gazete ve dergisinin genel bir çerçevesi üzerine kurulu bu çalışma, “*Tahir Karauğuz ve Zonguldak Basını'ndaki Yeri*” başlıklı doktora tezinin bir bölümünün yeniden gözden geçirilmesinden oluşmaktadır.*

2.GAZETE VE DERGİLER

Millî Mücadele yıllarında Kastamonu Lisesi son sınıfta iken yakın arkadaşları Hüsnü Açıksöz ve Ahmet Hamdi Çelen ile birlikte çıkardığı Açıksöz gazetesi, Karauğuz'un gazeteciliğe ilk adımı niteliğindedir. Gazetecilik mesleğinde bulunduğu dönemde birçok gazetede yazı ve şiirleri yayınlanan Karauğuz'un Zonguldak'ta neşrettiği ilk gazetesi ilin ismiyle de basımı yapılan *Zonguldak*'tır. Karauğuz ayrıca şehirde yayınlanan ilk dergi *Karaelmas*'ın da yayın sahibidir.

Karauğuz'un gazete yazıları Kastamonu'da yayınlanan *Köroğlu* gazetesiyle başlamış *Açıksöz* ile devam etmiştir. Tahir Bey gazetecilik hayatı boyunca Zonguldak'ta bizzat neşrettiği *Zonguldak*, *Kömür*, *Karaelmas*, *Doğu* gibi gazete ve dergilerde çok sayıda yazı ve şiir kaleme almıştır. Zonguldak'ın ilk süreli yayını *Zonguldak* gazetesi ile toplamda on iki gazete ve dört derginin de yayın sahibidir.²

Zonguldak'ın ilk matbaası olan Zonguldak Karaelmas Basımevi'ni kuran Karauğuz, Türk Basın tarihi içerisinde Zonguldak'ın ilk gazetesi olan *Zonguldak*'ı 1923-1954 yılları arasında çıkarmıştır. Zonguldak'ta neşriyat hayatı onun şahsi gayretleriyle başlamış olması nedeniyle denilir ki; Karauğuz, Zonguldak Basın Tarihi içerisinde İbrahim Müteferrika, yâda Ahmet Mithat Efendi gibi önemli bir yere sahiptir. Gazetecilik hayatı boyunca on iki gazete ve dört dergi ile çoğunu kendi kurduğu Karaelmas Matbaasında basılan kırk bir kitap yayınlamıştır.

Gazetecilik mesleğinde bulunduğu yıllar içerisinde Karauğuz'un Zonguldak'ta neşrettiği ilk yayını kendisini Cumhuriyet ile özdeşleştiren *Zonguldak*'tır. Şehrin ilk gazetesi olarak Türk Basın Tarihi'ne adını yazdıran gazete, yayın hayatı boyunca Zonguldak yöresinin bir basın organı olarak inkılaplar, kömür havzası ve Türk dili adına yakın tarihimizi anlamak açısından paha biçilemez bir kaynak olma vasfını taşımaktadır.

Karauğuz, Zonguldak'ta bulunduğu ilk yıllarda bir yakınının katkılarıyla şehrin ilk matbaasını “Zonguldak Karaelmas Yazım ve Basımevi” adıyla kurmuştur. Türk basın tarihinde şehrin ilk süreli yayını olan *Zonguldak* gazetesi 23 Mart 1923 tarihinde burada basılmıştır. 1923-1954 yılları arasında 31 yıl süre yayın faaliyetinde bulunan gazete kömür havzasının tarihini ihtiva etmenin yanında şiir ve sanata tahsis ettiği sayfalarında birçok şair ve yazarın ilk edebi eserlerine de yer vermiştir. *Zonguldak* gazetesi, değişen siyasi ve ekonomik şartlarında etkisiyle 1954 yılında yayın hayatını sonlandırmıştır. *Zonguldak*'ın sahibi, başyazarı ve yayın sürecinin büyük bir bölümünde mesul müdürlüğünü yaparak adeta gazetenin lokomotif diyebileceğimiz Karauğuz, daha sonra yine Zonguldak'ta 1941-1957 yılları arasında, *Kömür* isimli bir başka gazete daha çıkarmıştır.

Karauğuz'un *Zonguldak* gazetesi 1940'lı yılların başına kadar şehrin tek gazetesi olma özelliğini korumuştur. Karauğuz hem basın faaliyetleriyle hem CHP İl Başkanı sıfatıyla şehrin ileri gelenleriyle havza için temaslarını sürdürmüştür. Ancak, kendisi artık sadece kömür havzasının haberleri için yeni bir gazete çıkarmak gerekli olduğu kanaatiyle *Kömür* gazetesini çıkarmaya karar vermiştir. Yayınlandığı sürece Zonguldak'taki kömür işletmeleri hakkında halkı bilgilendirmeyi amaç edinen *Kömür*'ün ilk sayısı 31 Aralık 1940'ta basılmıştır. Gazete yayın hayatı boyunca, bir taraftan kömür havzası ile ilgili yaptığı haberlerle havzanın son durumunu yansıtırken diğer taraftan verdiği yerel ve ulusal haberler ile gelişmelerden halkı haberdar etmiştir.

Karauğuz, çıkardığı Zonguldak ve Kömür gazeteleriyle Kömür Havzası'nın millileşmesine kadar geçen süreçte, ülkenin kömür siyasetini şekillendirmesinde, havzanın gelişmesinde ve havza sorunlarının devlet yetkililerine iletilmesinde önemli bir vazifeyi ifa etmiştir. Sonraki süreçte de gazetelerin kömür havzasıyla ilgili meselelerde bilinçli yayın

*Bu çalışma Çil, Z. (2020-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü)'in hazırlamış olduğu “*Tahir Karauğuz ve Zonguldak Basını'ndaki Yeri*” isimli basılmamış doktora tezinden türetilmiştir.

² Karauğuz, bütün basın yayın hayatı boyunca, 1923-1961 yılları arasında toplamda 12 gazete ve 1938-1978 yılları arasında 4 dergi yayınlamıştır. Karauğuz'un Zonguldak'ta çıkardığı gazete ve dergiler sırasıyla şunlardır. Gazeteler: “Zonguldak”, Karaelmas Basımevi, Zonguldak, 1923-1954.” “Kömür”, Karaelmas Basımevi, Zonguldak, 1940-1957.” “Safranbolu-Karabük”, Karaelmas Basımevi, Zonguldak, 1951-1953.”Amasra”, Karaelmas Basımevi, Zonguldak, 1951.”Günün Sesi”, Karaelmas Basımevi, Zonguldak, 1954-1959.”Işıkyveren”, Karaelmas Basımevi, Zonguldak, 1956-1957. Dergiler: “Türk Kanadı”, Zonguldak: Karaelmas Basımevi, 1938. “Karaelmas”, Karaelmas Basımevi, Zonguldak, 1938-1939.”Doğu”, Karaelmas Basımevi, Zonguldak, 1942-1951. Bkz. Ek: 2.

politikası devam etmiştir. Bu durum Karauğuz'un kendi yöresinin en önemli gelir kaynağının memleketin tamamı için sağlayacağı faydaları öne çıkarma gayretini ve havzaya ilişkin olumsuz durumu iyileştirme çabası içinde olduğunu göstermektedir.

Karauğuz'un neşrettiği *Zonguldak* ve *Kömür* gibi gazete haberlerine baktığımızda genellikle Zonguldak'ın taş kömürü madeni bakımından zenginliği ve bu durumun iyi değerlendirildiği takdirde Türkiye'nin önemli illeri arasında yer alabileceğine yer verilmiştir. Ancak maden ocaklarının planlı bir şekilde işletilmediğine, yine işçilerin çalışma şartlarının ağırlığına sürekli vurgu yapılmıştır. Bir yandan maden işçilerinin çalışma şartlarının düzeltilmesi gerektiği dile getirilirken, diğer taraftan işçilerin aldıkları ücretlerin yetersiz olduğu, bu durumun onların geçimlerini zorlaştırdığı ve maden ocaklarında isteksiz çalıştıklarına dikkat çekilmiştir. Mevcut durumun düzeltilmesi durumunda madencilerin daha iyi şartlarda çalışacaklarını ve üretimin daha da artabileceğine değinilmiştir. Maden ocaklarındaki işçilerin kömür çıkarmada geleneksel yöntemleri kullandıklarını ve bu durumun üretimi verimsiz etkilediğini, bir an önce maden ocaklarına gereken malzemelerin alınması gerektiğine değinilmiştir. Yine ağır şartlar altında çalışan madencilerin emeklilik yaşının düşürülmesine yönelik haberler yapılarak bu alanda yazılar yayınlanmıştır.

Karauğuz'un sahibi olduğu gazete ve dergilerin yayın politikasını CHP ideolojisi belirlemiştir. Gazetelerin bu ideolojik amaçlı işlevi içeriklerini doğrudan etkilemiştir. Karauğuz'un vilayet merkezinde uzun süre çıkan ilk ve tek yayın organı *Zonguldak*'ın yayın politikasında belirttiği inkılapçılık ve savunduğu Atatürk ilkeleri gazetede net bir biçimde görülmektedir. Karauğuz, Atatürk devrimlerini aşlamak gayesiyle bütün basın yayın hayatı boyunca Tek-Parti uygulamalarına destek vermiş ve bu hareketin güçlü bir savunucusu olmuştur. Özellikle köşe yazıları ile düşünsel anlamda Tek-Parti iktidarının iradesini yansıtmaya ve halk nezdinde inkılapları canlı tutma vazifesini ifa ederken, güncel haberlerle de inkılapların günlük hayatta yerleştirilmesi adına faaliyet göstermiştir.

Karauğuz, gazetelerinde takip ettiği aktif rolünün yanında inkılaplara yönelik gerçekleşen tehditlere karşı korumacı bir politika izlemiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında inkılaplara karşı gelişen isyan hareketlerine karşı devlet kararlı duruşu Karauğuz'un yayım diline açık bir şekilde yansımıştır. 1925 yılında Şeyh Said Hadisesinde gazete sütunlarında "Cumhuriyet Tehlikede Fitne Uyandı" "Kara kuvvet yine başkaldırdı" başlıklarıyla tepkiler dile getirilmiş ve bu konuda net bir duruş sergilemiştir.

Karauğuz 1950'li yıllarda o yıllara kadar yayınladığı irili ufaklı çeşitli gazete ve dergilerinin yanı sıra, gazeteciliğini artık Zonguldak çevresine de yaymak istemiştir. Bu amaçla 7 Temmuz 1951 tarihinden itibaren *Safranbolu-Karabük* adlı ayrı bir gazeteyi yayınlamaya başlamıştır. Daha sonra 1952'de *Amasra* ve 1956'da *Haftalık Işıkveren* ve 1959'da *Doğu* gazetelerini yayınlamıştır.

Karauğuz'un *Zonguldak* gazetesi ile ilk dönemlerde Zonguldak basınına yaptığı değerli hizmetler, *Kömür*, *Safranbolu-Karabük*, *Günün Sesi* ve *Doğu* vb. gazeteleriyle de devam etmiştir. İnkılapların halka aktarılması faaliyetleri gazetelerinde sıklıkla gözükmemektedir. Bu durum gazetelerinin haber içeriklerine yoğun bir şekilde yansımıştır. İnkılaplar gazete sayfalarında en çok yer kaplayan içerik olarak belirmektedir. Köşe yazılarının çoğunlukla halka inkılapları anlatma ve benimsetmeye yönelik konulardan oluştuğu görülmektedir. Bu yazılarla inkılapların halk tarafından daha kolay kabul görmesinin amaçlandığı söylenebilir.

Karauğuz, inkılaplar aleyhine girişilen her türlü isyan hareketlerine karşı yürüttüğü neşir faaliyetleriyle halk nezdinde inkılaplara yönelik hassasiyet oluşturmayı hedeflemiştir. Karauğuz'un 1923-1940 arası dönemdeki basın faaliyetleri inkılapları yayma-destekleme şeklinde, 1940-1950 arası dönemini ise irtica ve komünizm karşıtı yazılarla tehditleri önleme amacı şeklinde açıklanabilir. Karauğuz'un 1950 yılı itibarıyla başlayan Demokrat Parti iktidarıyla birlikte inkılaplardan geriye gidiş noktasında duyduğu endişe izlenmektedir. DP iktidarı faaliyetleri karşısında inkılaplara karşı daha korumacı bir tavır sergilemiştir. Karauğuz'un 1950 itibarıyla başlayan inkılaplara dair korumacı tutumu basın-yayın hayatının sonuna değin sürmüştür.

Karauğuz'un neşrettiği *Zonguldak*, *Kömür*, *Safranbolu-Karabük* ve *Doğu* gibi gazetelerine dair sırasıyla genel bir değerlendirme yapıldığında: gazetelerin bütün yayın hayatı boyunca aynı çizgiyle sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi konular üzerinde durduğu görülmektedir. Ayrıca havzanın sıkıntıları, eksiklikleri ile işçinin ihtiyaçları gibi konulara da sık sık yer vermiştir. Gazetelerde daha ilk sayılardan itibaren sosyal ve kültürel içerikli haberlerin yanında ekonomi, siyaset, eğitim, adli ve sağlık konulu haberler ile sürekli halkı bilgilendirmek amaçlanmıştır.

Kömür gazetesi ise, Zonguldak Kömür Havzası'ndaki ocak ya da işletmeler hakkında bilgi vermeyi amaçlayan haber ve yazılar ile sıklıkla ilan ve reklamlara yer vermiştir. *Zonguldak* gazetesinin devamı niteliğinde çıkan ve koleksiyonun içerisinde dâhil *Yeni Zonguldak*, *İleri Zonguldak* ve *Zonguldak Akşam Postası*; *Zonguldak* gazetesinin yayın çizgisini aynen devam ettirmişlerdir.

Safranbolu-Karabük ve *Amasra* Karauğuz'un Zonguldak'ın ilçelerinde çıkardığı ilk gazetelerdir. *Safranbolu-Karabük* gazetesi, Zonguldak ve yöresine dair geniş bir konu yelpazesıyla çeşitli içeriklere sahip haberler yapmıştır. Gazetede

ekonomik, adli, eğitim ve sağlık haberleri ön planda tutulmuştur. Bu tür haberlere nispeten müzik, spor ve edebiyat konulu yazılar gazetede daha az yer bulmuştur. Karauğuz'un Zonguldak'taki neşriyat faaliyetleri içerisinde yayınladığı son gazetesi *Doğu* gazetesidir.

Tek Parti Dönemi Zonguldak'ta özellikle Halkevi'nin çalışmalarıyla entelektüel bir birikim oluşmuştur. Zonguldak Halkevi'nde aktif olduğu yıllarda dönemin ünlü şahsiyetleri ile tanışan ve Zonguldak dışında olan kişilerle de mektuplaşan Karauğuz'un yazılarından yola çıkarak şehir hakkında izlenimler elde etmek mümkündür. Halkevi kütüphanesine gelen tüm mecmua, kitap ve dergileri de herkesten önce okuyan Karauğuz, bu yazıların bazılarını gazete ve dergilerinde yayınlamıştır. Zonguldak'ın neşriyatını renklendiren bu çalışmalarla Zonguldak bir maden, sanayi ve işçi kenti olmanın ötesinde aynı zamanda bir edebiyat şehri olmuştur. Bu birikimin oluşmasında şüphesiz Karauğuz'un katkıları azımsanamayacak kadar fazladır.

Karauğuz, Zonguldak'ın içinde doğan edebi birikimin en önemli temsilcilerindedir. 1942 yılından itibaren yayınlanmaya başlayan ve ulusal anlamda ses getiren *Doğu Dergisi*'ne birçok tanınmış şair ve yazar; yazı ve şiirlerini göndermiş, bu da şehrin edebi havasını zenginleştirmiştir. Dergi'nin başlangıçta çizdiği ideolojik duruşun son dönemde edebiyat lehine evrilmesi, şüphesiz Karauğuz'un edebi kişiliğine katkı noktasında önemli bir kazançtır. Ancak Karauğuz, bir edebiyatçı değildir ve edebiyat eğitimi de almamıştır. Buna karşılık gazeteci yönlerinin daha baskın oluğu ve yazılarında edebi yönünü gölgede bıraktığı kolaylıkla fark edilebilmektedir.

Tahir Bey'in Zonguldak'ta farklı tarihlerde değişik isimlerle neşrettiği bütün gazete ve dergilerinde görülen ortak özellik milli günlere verilen önemdir. Özellikle Cumhuriyet'in ilanının yıl dönümü olan 29 Ekim tarihlerinde gazeteler tam sayfa olarak çıkmıştır. Karauğuz'un sahibi olduğu gazete ve dergilerde başta milli bayramlar olmak üzere ayrıca tarih açısından büyük öneme sahip günlerin kutlanılmasına da özen gösterilmiştir. Bu durum öncelikle gazete sütunların da geniş yer bulmuştur. *Zonguldak* gazetesinde özellikle Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına ait haberlere 1920'li yılların ikinci yarısından itibaren rastlamak mümkündür. Gazetelerde, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına sayfalarında geniş yer vermiştir. *Zonguldak* gazetesinde 1933 yılında Cumhuriyet Bayramı kutlamalarının oldukça coşkulu kutlandığı ifade edilmiştir. Bu duruma sadece *Zonguldak* gazetesi değil Karauğuz'un sahibi olduğu bütün gazete ve dergilerde rastlamak mümkündür. Karauğuz'un eksik yönü bu tarihlerde bütün gazete ve dergilerinde yayınladığı haber, yazı ve kullandığı görsel malzemelerle tekrara düşmüş olmasıdır.

Tahir Karauğuz'un 1923-1960 yılları arasında neşredilen gazete ve dergilerinde kentin sosyo-kültürel ve ekonomik durumunun basına yansımalarını görmek mümkündür. Gazetelerin içerik analizine göre yerel haberlerin halka ne şekilde duyurulduğu, yaşanan dönemin şartları ve ortaya çıkardığı genel durum öznel bir bakış açısıyla şehrin sosyo-kültürel ve ekonomik hayatı ortaya konulmuştur. Asayişten sağlığa, ulaşımdan tarıma, eğitimden ekonomiye kadar günlük hayata dair her şeyi geniş bir çerçevede gazete sayfalarında bulmak mümkündür. Zonguldak'taki gündelik yaşam, içtimai sorunlar ve iktisadi hayatın Türkiye'deki genel durum arasındaki ilişkisi; söz konusu konu başlıkları ile basına yansımaları; yerel ya da ulusal yöneticilerin Zonguldak'a yönelik söylemleri ve bunların gerçek hayattaki karşılıklarının Zonguldak Basınına yansımaları da ortaya konulmuştur.

Genel olarak Karauğuz'un neşrettiği gazete ve dergilere bakıldığında biçim ve içerik açısından benzerlik olduğu göze çarpmaktadır. Bu durumu gazete ve dergilerinin çoğunu sahibi olduğu Karaelmas Matbaası'nda basmasıyla açıklayabiliriz. Diğer taraftan 1923'ten 1960'lı yılların başına kadar farklı isimlerle çıkardığı gazete ve dergilerdeki konu seçiminde ve yazar kadrosunda da büyük benzerlikler olduğu da kolaylıkla görülebilmektedir.

Tahir Bey'in gazete ve dergilerinin içeriğine yönelik genel bir değerlendirme yapıldığında, değişik türlerden yazılar bulunmakla birlikte, yayınların büyük bir bölümünün edebiyat, sanat, tarih, toplum ve kültürle ilgili olduğu görülür. Yazıların bir kısmı daha önce başka yerlerde de yayınlanmış yazılardır. Ancak bu türden yazıların sayısı genele oranla düşüktür. Gazete ve dergilerin büyük çoğunluğunun Zonguldak'ta basılması sebebiyle, hemen hemen her sayıda Zonguldak, Kömür Havzası ve madenler ya da yöreye ait yazılar, bilgi ve resimlere rastlamak mümkündür. Yayınlarında edebiyat, dil, tarih, kültür, sanat ve ekonomi konulu yazılar ile yöre insanını ilgilendiren çeşitli konulardaki yazılara ağırlık verildiği dikkat çekmektedir. Çok çeşitli meselelerin ele alındığı, hemen hemen her okuyucunun ilgi ile okuyabileceği türden yazılar mevcuttur. Karauğuz'un yazılarındaki konu zenginliği, taşrada yaşamasına rağmen kendisinin devlet ya da ülke sorunlarından bihaber olmadığını göstergesidir. Karauğuz'un bütün gazete ve dergileri dönemin kültürel yapısı, toplum hayatı ve Zonguldak'a ait bilgiler içermesinin yanı sıra, tanınmış edebiyatçı ya da fikir adamlarının ve sanatçıların çeşitli konulardaki görüşlerini belirttikleri yazıları ihtiva ettiği için önemli birer belge değerindedir.

Tahir Karauğuz Zonguldak'ta gazeteciliğin öncüsü ve 1940'lı yılların başına kadar Vilayet Merkezinde yayınlanan ilk ve tek gazetenin yayın sahibidir. Karauğuz'un Zonguldak Basını'ndaki değerini -Zonguldak'ta bulunduğu dönem olan 1923-1961 yılları arası- basın-yayın hayatı boyunca yayınladığı gazete ve dergilerin niteliği

belirlemektedir. 1923-1961 yılları arasında yayınladığı birçok gazete ve dergi ile şehrin basın alanında adeta öncüsü sayılabilecek bir konumda olan Karauğuz'un yayınlarının kalitesi onun sadece Zonguldak'ın değil aynı zamanda ülke çapındaki ve Türk Basın Tarihi'ndeki yerini belirleyecektir.

3. SONUÇ

Geçmişin anlaşılmasında birey faktörünün önemini koruması ve bireyin tarihin meydana gelmesinde halen özne konumunda olması sebebiyle taşıdığı düşünce ve duygular yanında toplumla olan ilişkisi açısından tarihin şekillenişinde katkısı oldukça büyüktür. Bir şehrin belirli bir dönemine damga vurmuş ve şehrin düşünce dünyasının şekillenişinde büyük katkıları olan bir şahıs; o şehrin belirli bir dönemdeki basın-yayın faaliyetleriyle birlikte ele almak, Cumhuriyet dönemi yerel basın çalışmalarına katkı sağlayacaktır. Millî Mücadele kadar önemli bir dönüm noktası olan 1923-1960 yılları arası Tahir Karauğuz'un gazetecilik faaliyetlerini ele almak yakın tarihimizi daha iyi anlamamıza katkı sağlayacaktır.

Karauğuz hayatının büyük bir bölümünü basın faaliyetleriyle meşgul olarak geçirmiştir. Hayatı gazetecilik ya da gazetecilik hayatıdır denilmesinde bir mahzur yoktur. Bütün hayatı boyunca, içinde doğduğu devletin çöküşüne ve bunun ardından gelen büyük mücadelenin şahidi olmuş, bu mücadeleler sonucunda yepyeni bir devletin doğuşuna tanıklık etmiş bu gazeteci, uzun denilebilecek ömrünün sonuna değin yayın faaliyetlerini kesintisiz devam ettirmiştir. Gazetecilik alanında ülkemizin önemli simalarından biri olarak Türk Basın Tarihi içindeki yerini çoktan almıştır. Seksen küsur senelik ömrüne altmış yıllık gazeteciliği sığdırmış Türk Basınının önemli isimlerinden biri olan Karauğuz, adını tarihe Zonguldak'ın ilk gazetecisi olarak yazdırmıştır.

Türk Basın Tarihi'nin önemli simalarından biri olmayı hak eden Karauğuz'un gazete ve dergilerinin incelenip gün ışığına çıkarılması tarihimiz adına büyük bir kazançtır. Türk Basın Tarihi'nin çok önemli değerlerinden biri olan bu yazarın yayınlarının vefatının üzerinden kırk yıla yakın bir süre geçmesine rağmen ele alınıp incelenmemiş olması, özellikle tarih araştırmaları adına büyük bir kayıptır. Bu kaybı telafi etmek amacıyla yaptığımız bu çalışmanın yakın tarihimizi daha iyi anlamak açısından yapılacak gelecek çalışmalara örnek olmasını temenni ediyoruz. Zonguldak'ta her yönden iz bırakmış bir şahsiyet olan Karauğuz, bu alanda yapılabilecek her türlü çalışma için araştırmaya değer bir kişilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

gazeteler

- " Zonguldak", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1923-1954.
- " Kömür", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1940-1957.
- " Safranbolu-Karabük", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1951-1953.
- " Amasra", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1951.
- " Yeni Zonguldak", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1951.
- " İleri Zonguldak", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1953.
- " Zonguldak Akşam Postası", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1954.
- " Öz Zonguldak", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1954.
- " Günün Sesi", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1954-1959.
- " Haftalık Zonguldak", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1955.
- " Haftalık Işıkveren", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1956-1957.
- " Doğu", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1959-1961.

dergiler

- "Karaelmas", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1938-1939.
- "Türk Kanadı", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1938.
- "Göklerimiz", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1938.
- "Doğu", Karaelmas Matbaası, Zonguldak, 1942-1951.

EKLER**EK-1:** Karaelmas Matbaası ve Teknik Ekibi (1933)

(Ön Sıra Soldan İkinci Tahir Karağuz)

EK-2: Gazete ve Dergi Tablosu

Gazete Adı	Yayın Evi	Yeri	Tarihi
Zonguldak	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1923-1954
Kömür	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1940-1957
Safranbolu-Karabük	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1951-1953
Amasra	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1951
Yeni Zonguldak	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1951
İleri Zonguldak	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1953
Zonguldak Akşam Postası	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1954
Öz Zonguldak	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1954
Günün Sesi	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1954-1959
Haftalık Zonguldak	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1955
Haftalık Işıkeren	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1956-1957
Doğu	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1959-1961
Dergi Adı	Yayın Evi	Yeri	Tarihi
Karaelmas	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1938-1939
Türk Kanadı	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1938
Göklerimiz	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1938
Doğu	Karaelmas Matbaası	Zonguldak	1942-1951